

JAK ZORGANIZOWAĆ CAMPING

Poradnik

Opracowanie i wykonanie:

POLSKA FEDERACJA CAMPINGU I CARAVANINGU

03-823 WARSZAWA ul. Grochowska 331

tel./fax 22 810 60 50, biuro@pfcc.eu, www.pfcc.eu

zdjęcia: archiwum PFCC, K. Ratajczyk

Wykonano na zlecenie i ze środków budżetowych
Ministerstwa Sportu i Turystyki

Warszawa 2011

Spis treści:

1. Wstęp
2. Definicja i podział campingów
3. Organizacja campingu
 - 3.1 Wymagania organizacyjne
 - 3.2. Wybór terenu pod budowę campingu
 - 3.3. Zagospodarowanie terenu
 - 3.3.1. Bezkolizyjny dojazd
 - 3.3.2. Ogrodzenie
 - 3.3.3. Dozór
 - 3.3.4. Oświetlenie
 - 3.3.5. Zaopatrzenie w wodę.
 - 3.3.6. Instalacja elektryczna
 - 3.3.7. Wymagania przeciwpożarowe
 - 3.3.8. Instalacja gazowa
 - 3.3.9. Instalacja telefoniczna
 - 3.3.10. Instalacja piorunochronowa
 - 3.3.11. Usuwanie nieczystości i odpadów
 - 3.3.12. Wymagania sanitarne
4. Elementy zagospodarowania
 - 4.1. Stanowiska obozowania.
 - 4.2. Urządzenia higieniczno-sanitarne.
 - 4.3. Stanowiska do zlewu ustępów carawaningowych [WC chemiczne]
 - 4.4. Kuchnia turystyczna
 - 4.5 Stanowiska do przyrządzania posiłków
 - 4.6 Stanowiska do zmywania naczyń
 - 4.7 Stanowiska spożywania posiłków
 - 4.8. Punkt pierwszej pomocy
 - 4.9 Sprzęt przeciwpożarowy i instrukcja bezpieczeństwa pożarowego
 - 4.10 Drogi i ścieżki dla pieszych
 - 4.11 Urządzenia rekreacyjne i tereny do gier i zabaw
 - 4.12 Elementy dekoracyjne
 - 4.13 Oznakowanie zewnętrzne i wewnętrzne
 - 4.14 Pojemniki na śmieci
 - 4.15 Pozostałe urządzenia
 - 4.15.1 Urządzenia obligatoryjne
 - 4.15.2 Urządzenia fakultatywne

5. Budowa obiektów na campingu
 - 5.1. Recepcja
 - 5.2. Świetlica
 - 5.3. Baza stała
 - 5.3.1. Wymagania co do wyposażenia dla stałej bazy noclegowej na campingu
 - 5.4. Pawilony sanitarne
6. Pozostałe
 - 6.1. Parking przy recepcji
 - 6.2. Dodatkowe wymagania uwzględniające potrzeby osób niepełnosprawnych
7. Usługi
 - 7.1. Usługi gastronomiczne
 - 7.2. Inne usługi
8. Kategoryzacja
9. Regulacje prawne
10. Załączniki
 1. Załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „Wymagania co do wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług dla kempingów [campingów] i pól biwakowych”
 2. Załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „Wymagania co do wyposażenia dla stałej bazy noclegowej na kempingach [campingach]”
 3. Stanowisko do zlewu ustępów caravaningowych [WC chemiczne]
 4. Wzory piktogramów usług, zagospodarowania i wyposażenia campingu
 5. Wzór tablicy zewnętrznej campingu
 6. Wzór tablicy informacyjnej umieszczonej wewnątrz campingu
 7. Przykładowy regulamin campingu

Zdjęcie na płycie - *camping nr 21 „Morski” w Łebie*

Zdjęcie na stronie tytułowej - *camping nr 38 „Polana Sosny” w Niedzicy*

1. Wstęp

Od wielu lat obserwuje się stały rozwój turystyki campingowej, która jest najwygodniejszym i najtańszym sposobem wypoczyniania.

Nazwą „turystyka campingowa” obejmuje się aktualnie turystykę namiotową, caravaningową i motocaravaningową [samochody mieszkalne - tzw. campobusy].

Turystyka campingowa spełnia wymogi nowoczesnego, aktywnego wypoczynku w bezpośrednim kontakcie ze środowiskiem naturalnym. Uprawianie turystyki campingowej korzystnie wpływa na zdrowie turysty, dając możliwość bezpośredniego kontaktu z naturą i oderwania się od stresów dnia codziennego. Jest ona ponadto najbardziej rodzinną formą turystyki.

Oprócz wyżej wymienionych zalet turystyka campingowa wiąże się z aktywnością fizyczną, uprawianiem sportu oraz z poznawaniem kraju i świata.

Od kilku lat w całej Europie obserwuje się stały wzrost zainteresowania turystyką campingową. Turystyka campingowa łączy w sobie nowoczesne metody aktywnego spędzania wolnego czasu oraz swobodne i dowolne przemieszczanie się.

Turystykę campingową uprawia na świecie kilkanaście milionów turystów korzystając z kilkudziesięciu tysięcy campingów zlokalizowanych na całym świecie.

Z roku na rok również w Polsce wzrasta zainteresowanie campingiem i turystyką campingową, którą uprawiają turyści korzystając z campingów i z obiektów świadczących usługi campingowe.

W Polsce funkcjonuje aktualnie ponad 250 obiektów świadczących usługi campingowe, w tym 125 campingów posiadających aktualną kategorię od kat. * do kat. ****.

Niskie koszty budowy campingów oraz nieskomplikowane procedury związane z ich budową powodują, że coraz więcej osób prawnych i fizycznych wykazuje zainteresowanie budową campingów w Polsce.

Turystyka campingowa stała się obecnie dla większości Polaków świadomie wybieraną formą spędzania czasu wolnego; przestała kojarzyć się z niezorganizowanym wypoczynkiem dla osób o skromnych dochodach, a oznacza wypoczynek zaspokajający potrzebę swobodnego przemieszczania się, aktywności fizycznej i kontaktu z naturą.

Niniejszy poradnik w sposób przejrzysty i dostępny dla każdego zawiera informacje umożliwiające utworzenie, budowę i zagospodarowanie campingu.

2. Definicja i podział campingów

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. „O usługach turystycznych”¹ stanowi podstawowy akt normatywny regulujący zagadnienia związane z turystyką. W Rozdziale 5 tej ustawy, w art. 35 i art. 36 wymienione są obiekty, w których mogą być świadczone usługi hotelarskie.

Zgodnie z definicją zawartą w art. 36 pkt 4 Ustawy „O usługach turystycznych” campingi/kempingi², podobnie jak hotele, motele, pensjonaty, domy wycieczkowe i schroniska należą do grupy obiektów hotelarskich. W ust. 4 tego artykułu zawarta jest definicja campingu.

Zgodnie z tą definicją campingi/kempingi to obiekty strzeżone, umożliwiające nocleg w namiotach, samochodach mieszkalnych (campobusach) i przyczepach samochodowych, przyrządzanie posiłków, parkowanie samochodów, a także świadczące usługi związane z pobytem klientów; obiekty te mogą dodatkowo umożliwiać nocleg w domkach turystycznych lub innych obiektach stałych.

Z powyższej definicji campingu wynika, że camping powinien posiadać stanowiska dla namiotów, przyczep i samochodów mieszkalnych (campobusów), zaś baza stała na campingu [domki turystyczne, pawilony, hotele itp.] ma charakter fakultatywny [może znajdować się na campingu, lecz nie musi].

Ustawa „O usługach turystycznych” [art. 37 pkt 2] wyróżnia cztery kategorie campingów oznaczone gwiazdkami. Najniższa kategoria to jedna gwiazdka [*], najwyższa kategoria to cztery gwiazdki [****].

Rodzaje wymagań standaryzacyjnych dla obiektów hotelarskich określa art. 35 ust.1 tej ustawy. Ustalenia te obejmują zarówno wymagania co do wielkości obiektu, jak i jego wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług. Ust. 2 tego artykułu określa wymagania sanitarne, przeciwpożarowe oraz inne wynikające z odrębnych przepisów.

Wymagania co do wielkości obiektu, jego wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług ujęte są w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „W sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie”³. Dodatkowo w załączniku nr 3 z dnia 19 sierpnia 2004 r.⁴ do powyższego

¹ Jednolity tekst ustawy umieszczony jest w załączeniu do poradnika.

² W polskim nazewnictwie można używać wymiennie nazwy „camping” lub „kemping”.

³ Jednolity tekst rozporządzenia umieszczony jest w załączeniu do poradnika.

⁴ Tekst załącznika nr 3 do rozporządzenia umieszczony jest na stronach 54-56 poradnika.

rozporządzenia wymienione są minimalne wymagania dla poszczególnych rodzajów kategorii campingów.

Campingi dzielą się:

- w zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług na:
 - kategorie oznaczone „gwiazdkami”. Od jednej gwiazdki - najniższej kategorii, do czterech gwiazdek - najwyższej kategorii.
- w zależności od warunków organizacji na:
 - samodzielne
 - przy obiektach [stanowiących część obiektu hotelarskiego lub ośrodka wypoczynkowego, ośrodka agroturystycznego itp., w których wiele urządzeń jest wspólnych dla ośrodka i campingu];
- w zależności od lokalizacji na:
 - pobytowe
 - miejskie
 - przelotowe
- w zależności od wielkości na:
 - małe [o pojemności do 200 miejsc noclegowych]
 - średnie [o pojemności od 201 do 450 miejsc noclegowych]
 - duże [o pojemności powyżej 450 miejsc noclegowych]

Pojemność campingu zależy jest zarówno od powierzchni terenu, jak i od ilości urządzeń na campingu, zwłaszcza w sanitariatach.

3. Organizacja campingu

3.1. Wymagania organizacyjne

Przystępując do organizacji campingu przyszły właściciel powinien zapoznać się z lokalnym planem zagospodarowania przewidzianym dla terenu, na którym ma powstać camping. Zamierzona inwestycja musi być zgodna z planem zagospodarowania terenu, na którym ma powstać camping. Jeśli jest zgodna, przyszły właściciel uzyska zgodę na budowę campingu.

W zależności od zasobów finansowych przyszłego właściciela, organizacja campingu może być rozłożona na etapy.

Większość osób uważa, że budowa i eksploatacja campingu to łatwa sprawa, która wiąże się tylko z zakupem materiałów budowlanych i realizacją budowy. Niestety budowa campingu to złożony proces pochłaniający nie tylko środki finansowe, ale również i czas.

Najwięcej czasu zarezerwować trzeba na formalności i czynności, które określa ustawa „Prawo Budowlane”⁵. Trzeba zatem między innymi w pierwszej kolejności zapoznać się z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i otrzymać z niego wypis.

Wypis z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego to jeden z dokumentów, który należy złożyć do wniosku o wydanie pozwolenia na budowę. Kolejnym bardzo ważnym dokumentem jest projekt budowlany.

Według ustawy „Prawo Budowlane” obiekt budowlany wraz ze związanymi z nim urządzeniami budowlanymi należy, biorąc pod uwagę przewidywany okres użytkowania, projektować i budować w sposób określony w przepisach, w tym techniczno-budowlanych, oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej zapewniając m.in. spełnienie wymagań podstawowych dotyczących:

1. bezpieczeństwa konstrukcji,
2. bezpieczeństwa pożarowego,
3. bezpieczeństwa użytkowania,
4. odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych oraz ochrony środowiska

oraz spełnienia m.in. warunków użytkowych zgodnie z przeznaczeniem obiektu, w szczególności w zakresie:

1. zaopatrzenia w wodę i energię elektryczną oraz, odpowiednio do potrzeb, w energię cieplną,
2. usuwania ścieków, wody opadowej i odpadów,
3. możliwości utrzymania właściwego stanu technicznego,
4. niezbędnych warunków do korzystania z obiektów przez osoby niepełnosprawne.

3.2. Wybór terenu pod budowę campingu

Do budowy campingu można przystąpić po otrzymaniu wymaganych pozwoleń na budowę i doprowadzeniu mediów na działkę.

Teren na camping powinien zapewnić turystom właściwe warunki pobytu. Wybór lokalizacji powinien być poprzedzona analizą ruchu turystycznego i prognozami jego rozwoju w danym regionie [terenie] na najbliższe lata.

Lokalizacja przyszłego campingu powinna być powiązana z głównymi szlakami komunikacyjnymi [warunki dojazdu]. Istotnym czynnikiem przy wyborze terenu pod

⁵ Jednolity tekst ustawy umieszczony jest w załączeniu do poradnika.

przyszły camping jest możliwość doprowadzenia mediów: energii elektrycznej i wody oraz możliwość odprowadzenia ścieków. Należy pamiętać, że zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami camping powinien być zlokalizowany poza 100-metrowym pasem przybrzeżnych śródlądowych zbiorników wodnych, z wyjątkiem campingów obsługujących turystykę wodną.

Przy wyborze terenu pod budowę campingu należy uwzględnić również inne czynniki takie jak:

1. Walory turystyczne - przez pojęcie to rozumie się specyficzne cechy i elementy środowiska naturalnego oraz przejawy działalności człowieka, które stanowią przedmiot zainteresowania turystów. Walorami są zabytki kultury materialnej lub niematerialnej, a także obiekty współczesnego budownictwa, które wzbudzają ciekawość turystów.

Plaża na campingu

2. Walory wypoczynkowe - stwarzają możliwość regeneracji sił i odpoczynku. Sprzyjać temu będzie: czyste powietrze, cisza, niewielki stopień urbanizacji, walory widokowe krajobrazu, warunki do uprawiania wypoczynku: wędrówek pieszych, rowerowych, wodnych, uprawiania sportów zimowych oraz warunki bioklimatyczne i lokalizacja campingu z dala od źródeł hałasu oraz uciążliwych i szkodliwych wyziewów przemysłowych.

3. Walory krajoznawcze - wyróżniamy tu walory przyrodnicze, istniejące bez ingerencji człowieka takie jak: osobliwości flory i fauny, jaskinie itp. oraz walory powstałe przy niewielkim wpływie człowieka takie jak: parki narodowe, parki krajobrazowe, punkty widokowe i walory ukształtowane przez niego całkowicie: ogrody botaniczne, zoologiczne, zabytkowe parki itp.

4. Walory kulturowe - stworzone przez człowieka obiekty materialnej i niematerialnej kultury, powstałe w procesie historycznego rozwoju takie jak: zabytki architektury i budownictwa, dzieła ludowej kultury, a także walory współczesnych osiągnięć człowieka: obiekty współczesnej techniki, nauki, gospodarki. O ich atrakcyjności turystycznej decyduje unikatowość, niezwykłość, niepowtarzalność.

Decyzja o lokalizacji campingu powinna być poprzedzona szczegółową analizą ruchu turystycznego i prognozami jego rozwoju w danym regionie w ciągu najbliższych lat. Należy pamiętać, że popyt turystyczny cechuje zjawisko sezonowości, uzależnione od czynników przyrodniczych, lokalnych zasobów walorów turystycznych i turystycznego zagospodarowania. Są ośrodki koncentrujące ruch turystyczny praktycznie cały rok, np. miejscowości uzdrowiskowe, w górach istnieją dwa sezony: letni i zimowy, nad morzem natomiast sezon turystyczny trwa zaledwie 2-3 miesiące w okresie letnim. Analiza ta służyć będzie ocenie, czy inwestycja campingowa będzie przynosiła dochody i czy zwrócić się poniesione koszty.

Możliwość wejścia na rynek turystyczny uzależniona jest od różnych czynników, nie tylko od walorów turystycznych danej miejscowości, ale również od infrastruktury - komunikacyjnej, noclegowej, żywieniowej, która umożliwia przyjazd i przebywanie turystów na danym terenie. Równie ważnym elementem jest organizacja obsługi turystów w miejscu pobytu. Ponadto region lub miejscowość turystyczna musi mieć ogólną infrastrukturę komunalną i usługową: handlową, urządzenia łączności, urządzenia związane z ochroną środowiska, jak również infrastrukturę społeczną: instytucje ochrony zdrowia, bezpieczeństwa, porządku publicznego itp.

Istotnym elementem przy budowie nowego campingu są również warunki tworzone przez władze lokalne, które mogą sprzyjać rozwojowi tego typu placówek poprzez odpowiedni system podatkowy, politykę preferencyjnych kredytów, udzielanie koncesji na działalność w zakresie obsługi ruchu turystycznego itp. W skali kraju istotna jest stabilność gospodarcza i prawodawstwo dotyczące działalności gospodarczej, kursy walut itp. Ograniczenia o charakterze rynkowym to wielkość i struktura konkurencji, liczba i rodzaj przedsiębiorców działających na danym terenie, ich zasięg obsługi oraz pozycja na rynku.

Powierzchnia campingu powinna uwzględniać lokalizację stanowisk obozowania i odpowiednią przestrzeń na budynki, drogi oraz powierzchnie do gier, sportów i rekreacji.

Stanowiska obozowania powinny znajdować się na terenie płaskim, najlepiej trawiastym. Podłoże powinno przepuszczać wodę, w przeciwnym wypadku należy zadbać o odwadnianie terenu. Podłoże nie powinno być skaliste lub kamieniste.

Istotną rolę przy lokalizacji campingu odgrywa dogodny i bezkolizyjny dojazd nawierzchnią utwardzoną. Należy pamiętać, że z campingu korzystać będą również turyści posiadający duże samochody, przyczepy i samochody mieszkalne [campobusy]. Cały teren powinien być ogrodzony, aby uniemożliwić pobyt osobom niepożądanym.

Ważnym elementem w kształtowaniu przestrzennym campingu jest zieleń, która chroni turystę przed wiatrem, także izoluje od źródeł hałasu.

*Zieleń na campingu
[camping nr 99 „Pod Dębowcem” w Bielsku- Białej]*

*Zieleń na campingu
[camping nr 240 w Pietrowicach]*

Teren campingu powinien zapewnić właściwe warunki wypoczynku dla przebywających na nim turystów. Camping należy budować na terenach położonych z dala od źródeł hałasu oraz uciążliwych i szkodliwych wylęgów przemysłowych, w sąsiedztwie wód, w miarę możliwości na gruncie trawiastym, przesiąkłym, biorąc pod uwagę wartości gruntów klas III i IV oraz przydatność użytkową i budowlaną. Wyklucza się tereny podlegające uprawom i ścisłej gospodarce leśnej, zagrożone

powodnią i nieprzydatne pod względem glebowym takie jak: lotne piaski, grunty podmokłe, tereny wydymowe, rezerваты oraz położone pod przewodami wysokiego napięcia.

Stanowiska obozowania na terenie płaskim i trawiastym z dojazdem do stanowisk [camping nr 192 „Klif” w Rewalu]

Dopuszczalny spadek terenu może wynosić do 5%. Jeżeli konfiguracja terenu nie pozwala na budowę stanowisk obozowania na terenie płaskim [spadek terenu powyżej 5%], należy rozważyć możliwość budowy stanowisk obozowania na terenie tarasowym, tak, aby pojedyncze stanowiska były usytuowane na terenie płaskim. Teren powinien być płaski i równy, przystosowany do namiotów, samochodów z przyczepami i samochodów mieszkalnych [campobusów].

Stanowiska obozowania na terenie płaskim i trawiastym z dojazdem do stanowisk [camping nr 261 „Słoneczny” w Sławie]

Osoba, która chce zorganizować camping, musi spełnić określone prawem wymagania. Obligują ją zapisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku „O usługach turystycznych” [Dz. U. z 2004 r. nr 223, poz. 2268 z późn. zmianami] oraz Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 roku „W sprawie

obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie” [Dz. Ustaw z 2006 r. nr 22 poz. 169 z późn. zmianami].

Tworząc camping, najlepiej zgłosić się do właściwego terytorialnie Urzędu Marszałkowskiego. Tam zainteresowany znajdzie wymagane wnioski, które trzeba złożyć, i wszelkie informacje istotne dla początkujących. Co ważne, trzeba być na bieżąco z kwestiami prawnymi - nie tylko w momencie zakładania campingu, ale przez cały okres budowy i prowadzenia obiektu, ponieważ prawo się zmienia.

3.3. Zagospodarowanie terenu

Po dokonaniu wyboru terenu przyszły właściciel prowadzący camping musi dokonać wyboru, czy będzie to obiekt przeznaczony wyłącznie dla turystów namiotowych, turystów z przyczepami i samochodami mieszkalnymi [campobusami], czy też dodatkowo będzie zawierał bazę stałą.

Przyszły właściciel powinien również podjąć decyzję, jakiej kategorii będzie nowy camping. Camping jest szczególnym obiektem hotelarskim. W zależności od tego, do której kategorii zostanie zakwalifikowany, musi spełniać odpowiednie wymagania określone przepisami prawa. Szczegółowe informacje co do zagospodarowania terenu w zależności od funkcji, kategorii i wielkości zawiera Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „W sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie” oraz załącznik nr 3 do Rozporządzenia „Wymagania co do wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług dla kempingów [campingów] i pól biwakowych” i „Wymagania co do wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług dla bazy stałej na kempingach [campingach]”.

Rozpoczynając budowę campingu należy zapoznać się szczegółowo z podstawowymi wskaźnikami normującymi wielkość i rodzaj campingu.

Powierzchnia netto campingu [to jest stanowiska obozowania] stanowi z reguły 50-65% powierzchni całego campingu. Dla campingów pobytowych z rozbudowaną funkcją rekreacyjną wynosi ona odpowiednio 50-55% powierzchni campingu, zaś dla campingów przelotowych 65% powierzchni.

Powierzchnia brutto obejmuje dodatkowo tereny przeznaczone na zagospodarowanie i komunikację, tereny rekreacji, sportu i rozrywkowe, bez włączenia w nią plaż, kąpielisk, zwartych zarośli, skarp itp.

3.3.1. Bezkolizyjny dojazd

Istotną rolę przy lokalizacji campingu odgrywa dogodny i bezkolizyjny dojazd z nawierzchnią utwardzoną. Według rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej

i Budownictwa z 16 grudnia 2002 r. „W sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie”, wydanego na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. z późniejszymi zmianami, należy zapewnić dojście i dojazd umożliwiające dostęp do drogi publicznej. Szerokość jezdni nie może być mniejsza niż 3 metry. Szerokość jezdni, promienie łuków dojazdów, nachylenie podłużne i poprzeczne oraz nośność nawierzchni należy dostosować do wymiarów gabarytowych, ciężaru całkowitego i warunków ruchu pojazdów.

3.3.2. Ogrodzenie

Teren campingu niezależnie od kategorii winien być trwale ogrodzony. Rodzaj ogrodzenia jest sprawą wewnętrzną właściciela campingu i zależy od jego pomysłu.

Należy pamiętać, że ogrodzenie powinno być na tyle trwałe, aby uniemożliwiło bezpośrednie wejście na camping, poza przeznaczonym do tego celu wjazdem, wyjazdem i wejściem. Wysokość ogrodzenia i materiał, z którego jest wykonane, zależy wyłącznie od projektu i wykonawcy. Wysokość najczęściej wynosi około 1,5 m. Zgodnie z § 41 Rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 16 grudnia 2002 r. „W sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie” ogrodzenie działki nie powinno przekraczać granicy działki oraz linii rozgraniczającej ulicy lub placu bądź innej linii ustalonej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Zaleca się, aby zgodnie z § 42 w/w rozporządzenia ogrodzenie było ażurowe co najmniej powyżej 0,6 m od poziomu terenu, chyba że konieczność budowy innego ogrodzenia wynika z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo wymagań ochrony akustycznej lub warunków użytkowania działki. Łączna powierzchnia prześwitów [otworów], umożliwiająca naturalny przepływ powietrza, powinna wynosić co najmniej 25% powierzchni ażurowej części ogrodzenia między słupami.

*Przykład ogrodzenia campingu
[camping nr 142 „Wiśniowa Polana” w Miłkowie]*

*Przykład ogrodzenia campingu
[camping nr 194 „Wiking” w Dziwnówku]*

Zgodnie z § 43 w/w rozporządzenia ogrodzenie terenu nie może stwarzać zagrożenia dla bezpieczeństwa ludzi i zwierząt. Umieszczanie na wysokości mniejszej niż 1,8 m drutu kolczastego, tłuczonego szkła oraz innych ostro zakończonych elementów jest zabronione. Bramy i furtki w ogrodzeniu nie mogą otwierać się na zewnątrz działki i mieć progów utrudniających wjazd osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich. Szerokość bramy powinna wynosić w świetle co najmniej 2,4 m, a szerokość furtki co najmniej 0,9 m, przy czym na drodze pożarowej szerokości te regulują odrębne przepisy w sprawie bezpieczeństwa pożarowego.

3.3.3. Dozór

Ważnym elementem, który muszą spełnić wszystkie campingi, jest całodobowy dozór. W zależności od funkcji campingu, jego wielkości i położenia dozór ten ograniczyć można jedynie do kontroli bramy wjazdowej przez całą dobę. Na campingu pobytowym o pojemności co najmniej 200 miejsc noclegowych i dużej powierzchni całkowitej zaleca się zorganizowanie dozoru przez specjalne służby, którymi zazwyczaj są agencje ochrony. Podstawą ich działania jest ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. „O ochronie osób i mienia” [Dz. U. z 1997 r. nr 114 poz. 740 z późn. zmianami]. Określa ona zasady tworzenia i funkcjonowania służb ochrony, zasady prowadzenia działalności gospodarczej w tym zakresie, wymagane kwalifikacje i uprawnienia do działania. Zatrudnienie firmy ochroniarskiej do ochrony obiektu jest rozwiązaniem najlepszym, gdyż odpowiedzialność za prawidłową ochronę i podejmowanie interwencji ponosi agencja ochrony. Jednak jest to rozwiązanie kosztowne. Należy nadmienić, że ochrona ma ograniczony zakres możliwości i działania ochronne nie mogą odnosić się do innych dóbr prawnie chronionych poza życiem, zdrowiem, nietykalnością osób chronionych

i ochroną mienia. Pracownik ochrony powinien mieć jasno wyszczególnione: przedmiot i zakres ochrony.

*Dozorowany wjazd na camping - po lewej stronie budka dozoru
[camping nr 78 „Baltic” w Kołobrzegu]*

Na campingach małych, prowadzonych najczęściej systemem rodzinnym, zazwyczaj nie stosuje się ochrony poprzez wynajęcie odpowiednich służb ochroniarskich, a ochronę campingu przejmują na siebie właściciele campingu, czy to np. w postaci ogólnego nadzoru w ciągu dnia i dozorczy przy bramie wjazdowej, czy poprzez zamknięcie bramy wjazdowej na noc lub poprzez stałe dobowe dyżury.

3.3.4. Oświetlenie

We wszystkich czterech kategoriach campingów oświetlenie jest wymagane.

Teren campingu powinien być oświetlony zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zaleca się, aby oświetlone były przede wszystkim:

1. recepcja i parking przy recepcji,
2. obiekty kubaturowe powszechnego użytku [bloki sanitarne, świetlica, kuchnia turystyczna],
3. ciągi główne [drogi dojazdowe do stanowisk i ciągi piesze],
4. punkty gastronomiczne.

Instalacja elektryczna powinna być doprowadzona do wszystkich urządzeń usługowych i oświetlenia terenu. Na terenie przeznaczonym do ustawiania przyczep i samochodów mieszkalnych [campobusów] powinna znajdować się odpowiednia ilość gniazd wtykowych. W pomieszczeniach narażonych na zawilgocenie należy stosować instalację hermetyczną, natomiast w pomieszczeniach gospodarczych takich jak:

hydrofornia, własne ujęcia wody, podgrzewacze wody należy doprowadzić instalację siłową 380/220 V.

*Lampy oświetleniowe na campingu
[camping nr 197 „Nogat” w Malborku]*

3.3.5. Zaopatrzenie w wodę

Woda winna zostać doprowadzona do wszystkich niezbędnych urządzeń na campingu [sanitariaty, kuchnia turystyczna, punkty poboru wody, sanitariaty w domkach i innych urządzeniach].

Zaopatrzenie w wodę na campingu następuje przez włączenie sieci campingu do istniejącej sieci wodociągowej, a w przypadku usytuowania campingu poza możliwością dołączenia do takiej sieci, camping musi mieć własne ujęcie wody. Tym samym odprowadzenie ścieków następuje przez podłączenie urządzeń kanalizacyjnych campingu do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub w razie jej braku, przez budowę własnych urządzeń lokalnych. Pożądane byłoby zainstalowanie własnej oczyszczalni ścieków, jest to jednak inwestycja dosyć kosztowna i nie każdy camping na to stać.

Jeżeli chodzi o własne ujęcie wody, to odległość studni i oczyszczalni, w granicach działki, należy przyjąć według prawa budowlanego. Odległość studni kopanej z filtrami i ujęć wód źródłanych od oczyszczalni ścieków powinna wynosić 80 m. W przypadku zastosowania studni wierconych i głębinowych odległości strefy ochronnej ujęć i źródeł wód należy przyjąć zgodnie z obowiązującym prawem.

Woda na campingu przeznaczona jest do celów konsumpcyjnych, sanitarnych, gospodarczych i przeciwpożarowych. Punkty poboru wody powinny dostarczać wodę zdatną do picia. Studnie otwarte i czerpalne są wykluczone. Odległość między punktami poboru wody dla stanowisk obozowania, w tym do pielęgnacji zieleni, nie powinna

przekraczać 75 m.

Ciepła woda bieżąca w urządzeniach winna być dostarczana do urządzeń w zależności od kategorii campingu. Według załącznika nr 3 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki tylko campingi czterogwiazdkowe muszą mieć wodę ciepłą całą dobę, jeżeli chodzi o trzygwiazdkowe, to woda musi być co najmniej trzy razy dziennie o ustalonych godzinach, w dwugwiazdkowych już tylko co najmniej dwa razy dziennie, aż wreszcie w jednogwiazdkowych nie musi jej być wcale. Niemniej woda ciepła na campingu jest bardzo ważnym elementem i wielu właścicieli prowadzących campingi, niezależnie od rodzaju kategorii swojego obiektu, stara się wodę ciepłą zapewniać całą dobę. Wiąże się to z dłuższym pobytem turystów na campingu, jeśli warunki sanitarne będą dobre.

Przewiduje się, że zaopatrzenie wody ciepłej wynosić będzie dla pawilonu sanitarnego na 100 osób - 400 l/h, zaś dla pawilonu sanitarnego na 200 osób - 800 l/h. Natomiast zaopatrzenie dobowe wody na jednego użytkownika wynosi: dla campingów jedno-, dwu- i trzygwiazdkowych 100 litrów, w tym wody ciepłej 50 litrów, a dla campingów czterogwiazdkowych 120 litrów, w tym wody ciepłej 60 litrów na jedną osobę.

Camping zobowiązany jest do zapewnienia wody pitnej, wody do prania i gotowania, jak również wody do sanitariatów. Wszystkie stanowiska poboru wody muszą być wyraźnie oznakowane. Punkty poboru wody pitnej nie powinny znajdować się w budynkach sanitarnych.

Zaopatrzenie wody na 1 stanowisko obozowania winno wynosić co najmniej 50 litrów dziennie. Powinno się zapewnić przynajmniej jeden punkt poboru wody pitnej na 50-70 stanowisk. Sieć zaopatrzenia w wodę powinna być tak zorganizowana, aby punkty poboru wody były rozmieszczone równomiernie na całym terenie obozowania. Jeśli to nie jest możliwe, punkty mogą być skoncentrowane w tzw. blokach.

Bardzo ważną sprawą jest zadbanie o odpowiedni odpływ wody w punktach lub blokach poboru wody.

Instalacje wodno-kanalizacyjne prowadzone na terenie campingu muszą odpowiadać polskim normom i przepisom prawa. Wymagania dotyczące instalacji wodno-kanalizacyjnej do przesyłu i odbioru wody określa Polska Norma PN-EN 806-1.

3.3.6. Instalacja elektryczna

Instalacja elektryczna na campingu powinna być doprowadzona do wszystkich obiektów i urządzeń na campingu, do caravaningowych i motocaravaningowych stanowisk obozowania i do oświetlenia terenu.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami instalacja elektryczna powinna być prowadzona przewodami ułożonymi w ziemi i przewodami napowietrznymi. Przewody

napowietrzne powinny być izolowane i usytuowane poza granicami stanowisk obozowania w odległości co najmniej 2 m od ich rzutu poziomego. Przewody napowietrzne powinny być zawieszane na wysokości nie mniejszej niż 6 m nad powierzchnią, na której może odbywać się ruch pojazdów.

Na terenie przeznaczonym do ustawiania przyczep i samochodów mieszkalnych [carawaningowe i motocarawaningowe stanowiska obozowania] powinna znajdować się odpowiednia ilość złączy elektrycznych [podłączy elektrycznych] umożliwiających poszczególnym jednostkom swobodne podłączenie do energii elektrycznej.

Złącza elektryczne zasilające pojedyncze stanowiska powinny znajdować się w odległości nieprzekraczającej 30-50 m od odbiorcy. Do podłączenia każdego stanowiska powinno być przewidziane jedno gniazdo wtyczkowe [o napięciu 220 V i natężeniu 6A] umieszczone w złączu elektrycznym, zaopatrzone w indywidualne zabezpieczenia chroniące przed skutkami prądu przetężeniowego. Złącze elektryczne nie powinno zawierać więcej niż 16-20 pojedynczych gniazdek. Od złącza elektrycznego odbiorca prądu [turysta campingowy] doprowadza energię elektryczną własnymi przewodami.

Zaleca się, aby przewody obwodów rozdzielczych były ułożone w ziemi do miejsca usytuowania złącza zasilającego stanowiska carawaningowe i motocarawaningowe. Przewody ułożone w ziemi powinny być zabezpieczone przed uszkodzeniami mechanicznymi, a ich lokalizacja powinna przebiegać poza stanowiskami obozowania.

Wszystkie instalacje elektryczne na terenie campingu muszą być zgodne z polskimi normami i przepisami prawa. Wymagania dotyczące specjalnych instalacji na campingach reguluje Polska Norma PN-IEC 60364-7-708. Decyzję o dopuszczeniu do użytkowania instalacji elektrycznej na campingu podejmuje właściwy Zakład Energetyczny.

W pomieszczeniach narażonych na zawilgocenie należy stosować instalację hermetyczną. Instalację siłową (380/220 V) należy doprowadzić do pomieszczeń gospodarczych (hydrofornia, własne ujęcie wody, podgrzewacze wody).

W celu zabezpieczenia przed porażeniem urządzenia zasilane energią elektryczną powinny być zerowane lub uziemiane.

W zależności od warunków zakładów energetycznych zasilanie w energię elektryczną następuje poprzez bezpośrednie dołączenie do sieci niskiego napięcia albo z własnej stacji transformatorowej na campingu. Na terenie campingu zaleca się stosowanie zasilania linią kablową.

Zgodnie z § 180 Rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 14 grudnia 1994 r. „W sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie” instalacje i urządzenia elektryczne przy zachowaniu

przepisów rozporządzenia, przepisów odrębnych dotyczących dostarczania energii, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska oraz bezpieczeństwa i higieny pracy powinny zapewniać:

- 1) ciągłą dostawę energii elektrycznej o odpowiednich parametrach technicznych, stosownie do potrzeb użytkowych,
- 2) bezpieczeństwo użytkowania, a przede wszystkim ochronę przed porażeniem prądem elektrycznym, przepięciami łączeniowymi i atmosferycznymi, powstaniem pożaru, wybuchem i innymi szkodami,
- 3) ochronę środowiska przed skażeniem i emitowaniem niedopuszczalnego poziomu drgań, hałasu oraz oddziaływaniem pola elektromagnetycznego,
- 4) spełnienie wymagań przepisów dotyczących projektowania i budowy instalacji i urządzeń elektrycznych oraz Polskich Norm.

Opinię o sposobie zabezpieczenia energetycznego wydaje właściwy terytorialnie Urząd Energetyczny.

3.3.7. Wymagania przeciwpożarowe

Każdy z campingów musi również spełniać odpowiednie wymagania przeciwpożarowe. Podstawowe znaczenie mają tu przepisy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 listopada 1992 r. „W sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów” wydane na podstawie ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. „O ochronie przeciwpożarowej”. Każdy camping musi być wyposażony w sprzęt przeciwpożarowy i instrukcję bezpieczeństwa przeciwpożarowego. Co roku także wymagany jest przegląd wszystkich gaśnic odnośnie spełniania wymogów dotyczących daty ważności i ogólnej sprawności. Niebezpieczeństwo pożarowe na campingach zaliczane jest do kategorii III, a średnie obciążenie ogniowe powierzchni obiektu wynosi do 25 Kg/m². Jeżeli chodzi o budynki stawiane na campingach, ich klasa odporności ogniowej musi przynajmniej odpowiadać klasie E. Na całym terenie muszą być rozmieszczone hydranty zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie normami i przepisami, a ilość urządzeń gaśniczych musi być zgodna z wymogami rejonowej Straży Pożarnej. Wszystkie te elementy są regulowane przez Polskie Normy takie jak:

PN-82 1 B 02857 Ochrona przeciwpożarowa w budownictwie. Przeciwpożarowe zbiorniki wodne. Wymagania ogólne.

PN-B-02863: 1997 Ochrona przeciwpożarowa· budynków. Przeciwpożarowe zaopatrzenie wodne. Sieć wodociągowa przeciwpożarowa - wraz ze zmianą PN - B- 02863: 19971 Az 1: 2001,

PN-B- 02864: 1997 Ochrona przeciwpożarowa budynków. Przeciwpożarowe zaopatrzenie wodne. Zasady obliczania zaopatrzenia na wodę do celów przeciwpożarowych do

zewnętrznego gaszenia pożaru wraz ze zmianą PN -B02865: 1997 1 Ap 1: 1999
PN-93/M-512EiO.01 Stałe urządzenia gaśnicze. Urządzenia na dwutlenek węgla.
Zasady projektowania i instalowania.

Normy te zostały wprowadzone rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 lutego 2002 r. „W sprawie wprowadzenia obowiązku stosowania Polskich Norm dotyczących ochrony przeciwpożarowej”.

Dla campingu obowiązują następujące wymagania przeciwpożarowe:

1. Kategoria niebezpieczeństwa pożarowego - III.
2. Średnie obciążenie ogniowe powierzchni obiektu - do 25 Kg/m².
3. Klasa odporności ogniowej budynków - co najmniej E.
4. Zaopatrzenie obiektu w wodę do celów gaśniczych - zgodne z obowiązującymi w tym zakresie normami i przepisami.
5. Ilość urządzeń gaśniczych - zgodna z wymogami rejonowej Straży Pożarnej.

3.3.8. Instalacja gazowa

Sieć gazową - w przypadku istnienia jej na campingu - należy doprowadzić do urządzeń podgrzewania wody i do kuchni turystycznej zgodnie z obowiązującymi przepisami.

3.3.9. Instalacja telefoniczna

Zgodnie z normami kategoryzacyjnymi wymagane jest zainstalowanie na campingu aparatu telefonicznego lub automatu [np. w budce telefonicznej] dla potrzeb użytkowników campingu.

3.3.10. Instalacja piorunochronowa

Powinna być wykonana w przypadku gdy wskaźnik zagrożenia piorunowego W jest większy od 1[W> 1].

3.3.11. Usuwanie nieczystości i odpadów

Odprowadzenie ścieków następuje przez podłączenie urządzeń kanalizacyjnych campingu do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub, w razie jej braku, przez budowę własnych urządzeń lokalnych. Pożądane jest zainstalowanie własnej oczyszczalni ścieków.

Odpady nieużytkowe należy gromadzić w oddzielnych zasobnikach typu komunalnego lub w specjalnych zbiornikach zamykanych umieszczonych na obrzeżu terenu zagospodarowania, najlepiej w rejonie wejścia czy wjazdu. Opróżnianie

pojemników powinno występować z częstotliwością niedopuszczającą do gromadzenia się odpadów. Odpady użytkowe występujące przy kuchni i punktach gastronomicznych powinny być przechowywane w oddzielnych pomieszczeniach w hermetycznych pojemnikach.

Stanowiska do zrzucania odpadów, ścieków, oddzielne zbiorniki do zlewania fekalii oraz miejsca zlewania brudnej wody i ścieków muszą być wyraźnie wskazane i nie mogą znajdować się w blokach sanitarnych.

3.3.12. Wymagania sanitarne

Wymagania sanitarne dla campingów reguluje ustawa z dnia 6 września 2001 r. „O chorobach zakaźnych i zakażeniach”, ustalająca zasady i tryb postępowania w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych i zakażeń u ludzi, co znajduje zastosowanie między innymi do świadczeń usług hotelarskich i gastronomicznych. Zgodnie z art. 13. ust. 1 w/w ustawy użytkownicy nieruchomości są obowiązani utrzymywać je w stanie sanitarnym nienaruszającym wymagań higienicznych i zdrowotnych, w tym w szczególności niestwarzającym zagrożenia przeniesienia chorób zakaźnych i zakażeń. Ponadto ustawa powyższa nakłada obowiązek poddania się badaniom mającym na celu wykrywanie zakażeń i chorób zakaźnych na osoby podejmujące lub wykonujące prace, przy których wykonywaniu istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby.

W/w ustawa określa minimalne wymagania w zakresie należytego zachowania czystości, oddzielnych pomieszczeń sanitarno-socjalnych dla pracowników gastronomii, posiadania przez osoby zatrudnione ważnych książeczek zdrowia, a przez zakład książki kontroli sanitarnej, odpowiedniego zaopatrzenia w wodę, osobnych pomieszczeń na brudną i czystą bieliznę, okresowej dezynfekcji koców, pościeli, materacy itp. oraz zaopatrzenia w niezbędne środki czystości, a także posiadania apteczki pierwszej pomocy.

Ustawa ta określa również wymagania dotyczące przestrzegania zasad higieny w procesie produkcji żywności oraz obrocie artykułami żywnościowymi.

4. Elementy zagospodarowania

4.1. Stanowiska obozowania

Teren stanowisk obozowania stanowi podstawowy element zagospodarowania campingu. Teren ten powinien być tak usytuowany, aby zapewniony był dogodny i bezkolizyjny dojazd do wszystkich stanowisk. Pojedyncze stanowiska lub ich grupy w miarę możliwości powinny zostać wydzielone [np. pasami zieleni].

Stanowiska obozowania na campingu dzielą się na stanowiska:

- pod namioty,
- dla samochodów z przyczepami samochodowymi,
- dla samochodów mieszkalnych [campobusów].

*Stanowiska obozowania na terenie płaskim
[camping nr 38 „Polana Sosny” w Niedzicy]*

*Wydzielone stanowiska obozowania na terenie płaskim
[camping nr 171 „Krakowianka” w Krakowie]*

Część stanowisk obozowania [zależnie od kategorii od 30% do 70% stanowisk], a zwłaszcza wszystkie stanowiska dla samochodów z przyczepami i dla samochodów mieszkalnych [campobusów], powinna być wyposażona w podłącza elektryczne na 220 V.

W związku ze stale rosnącą liczbą turystów przyjeżdżających na campingi

samochodami z przyczepami lub samochodami mieszkalnymi [campobusami], kosztem stanowisk pod namioty ilość stanowisk przygotowanych dla tej grupy turystów powinna być znacznie większa niż określają normatywy.

Przy wyborze terenu pod stanowiska obozowania należy brać pod uwagę walory topograficzne i krajobrazowe terenu, a także wykorzystać istniejące, naturalne zadrzewienie.

Powierzchnia pojedynczego stanowiska obozowania zależy od kategorii campingu. Załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „W sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie” określa wymagania dla stanowiska obozowania w poszczególnych kategoriach campingów.

Zgodnie z normą powierzchnia 1 stanowiska wynosi minimum:

- w kategorii **** - 70 m²
- w kategorii *** - 60 m²
- w kategorii ** - 50 m²
- w kategorii * - 40 m²

W związku z tym, że z campingów coraz częściej korzystają turyści przyjeżdżający dużymi przyczepami samochodowymi i samochodami mieszkalnymi [campobusami], zaleca się, aby powierzchnia 1 stanowiska wynosiła co najmniej 80 m² niezależnie od przyjętej normy. Międzynarodowa Federacja Campingu i Caravaningu zaleca nawet, aby powierzchnia 1 stanowiska wynosiła 90-100 m².

Jeśli teren campingu nie jest jednorodny i płaski i ma charakter np. tarasowy, należy tak zaplanować lokalizację stanowisk obozowania, aby były one umieszczone na terenie płaskim na różnych tarasach.

*Stanowiska obozowania na terenie tarasowym
[camping nr 181 „Tamowa” w Zaworach]*

W kategorii *** i kategorii **** stanowiska obozowania lub grupy stanowisk obozowania powinny być wydzielone. Stanowiska lub grupy stanowisk powinna oddzielać zieleń. Zgodnie z wymogami, na campingu kat. **** grupy stanowisk lub poszczególne stanowiska powinny być dodatkowo ponumerowane.

*Wydzielone stanowiska obozowania na campingu
[camping nr 155 „Malta” w Poznaniu]*

4.2. Urządzenia higieniczno-sanitarne

Urządzenia higieniczno-sanitarne powinny znajdować się w pawilonie sanitarnym w centralnym punkcie campingu, tak, aby dojście z każdego stanowiska było możliwie niedalekie. Odległość dojścia użytkowników do sanitariatów [umywalek, toalet i natrysków] nie powinna przekraczać 200 m, a w przypadku campingów trzy- i czterogwiazdkowych - 100 m. Jeżeli teren campingu jest rozległy, to powinno być na tym terenie kilka pawilonów sanitarnych.

Pawilon sanitarny powinien zawierać:

- **Ustępy**

Ustępy damskie i męskie powinny być rozdzielone. W konstrukcji należy przewidzieć co najmniej 1 ustęp dla osób niepełnosprawnych.

Załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „W sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie” określa minimalną liczbę użytkowników na 1 ustęp:

- w kategorii **** - 20 kobiet i 25 mężczyzn
- w kategorii *** - 20 kobiet i 25 mężczyzn
- w kategorii ** - 20 kobiet i 33 mężczyzn
- w kategorii * - 33 kobiety i 50 mężczyzn

• Umywalnie

Umywalnie damskie i męskie powinny być rozdzielone. W umywalniach należy zapewnić miejsca na przybory do mycia, gniazdka elektryczne dla maszynek do golenia o napięciu 220 V oraz półki i wieszaki na ubrania. Należy przewidzieć co najmniej 1 umywalkę dostosowaną dla osób niepełnosprawnych.

Załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „W sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie” określa minimalną liczbę użytkowników na 1 umywalkę:

- w kategorii **** - 20 osób
- w kategorii *** - 20 osób
- w kategorii ** - 20 osób
- w kategorii * - 33 osoby

• Natryski

Natryski damskie i męskie powinny być rozdzielone. Należy tak zaprojektować kabiny natryskowe, aby półki i wieszaki na ubrania wydzielić od części kąpielowej każdego natrysku.

Załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „W sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie” określa minimalną liczbę użytkowników na 1 natrysk:

- w kategorii **** - 50 osób
- w kategorii *** - 50 osób
- w kategorii ** - 50 osób
- w kategorii * - 100 osób

*Sanitariat na campingu
[camping nr 21 „Morski” w Łebie]*

- **Pisuary**

Załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „W sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie” określa minimalną liczbę użytkowników na 1 pisuar :

- w kategorii **** - 50 mężczyzn
- w kategorii *** - 50 mężczyzn
- w kategorii ** - 50 mężczyzn
- w kategorii * - 100 mężczyzn

*Sanitariat na campingu
[camping nr 194 „Wiking” w Dziwnówku]*

*Sanitariat na campingu
[camping nr 196 „Leśny Dwór” w Woliborzu]*

Umywalnie, natryski, jak i ustępy na terenie campingu muszą być osobne dla kobiet i dla mężczyzn. Według wcześniej przytaczanego Gospodarki i Pracy z dnia

19 sierpnia 2004 r. liczba użytkowników przypadających na jedną umywalkę uzależniona jest od kategorii campingu.

4.3. Stanowisko do zlewu ustępów caravaningowych [WC chemiczne]

Załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „W sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie” określa, że na campingu kategorii **** i kategorii *** stanowisko do zlewu ustępów caravaningowych jest niezbędne.

Stanowisko do zlewu ustępów caravaningowych, potocznie zwane „WC chemiczne”, należy urządzić w wydzielonym miejscu [przynajmniej 1 stanowisko na campingu]. Ma ono służyć do opróżniania chemicznych toalet [usuwania fekaliów] z przyczep campingowych i samochodów mieszkalnych [campobusów].

*WC chemiczne na campingu
[camping nr 194 „Wiking” w Dziwnówku]*

W związku ze stale zwiększającą się liczbą turystów z samochodami z przyczepami i samochodami mieszkalnymi [campobusami] zaleca się, aby na campingach niższej kategorii również instalować stanowisko do zlewu ustępów caravaningowych, choć nie jest to wymogiem obligatoryjnym.

Sposób wykonania WC chemicznego podany został jako załącznik nr 3.

4.4. Kuchnia turystyczna

Kuchnia turystyczna jest nieobligatoryjnym elementem zagospodarowania campingu. Ułatwia ona turystom przebywającym na campingu przyrządzanie i spożywanie posiłków. W skład kuchni turystycznej wchodzi:

1. stanowiska do przyrządzania posiłków
2. stanowiska do zmywania naczyń
3. stanowiska do spożywania posiłków.

W kuchni turystycznej podłoga powinna być szczelnie pokryta jednolitą terakotą, łatwo zmywalną, nie przesiąkliwą, a w podłodze, z uwzględnieniem odpowiednich spadów, umieszczone kratki ściekowe.

W bardzo wielu przypadkach zamiast kuchni turystycznej na campingu instalowane są stanowiska do przyrządzania posiłków i stanowiska do zmywania naczyń, gdyż turyści spożywają posiłki we własnych namiotach, przyczepach lub samochodach mieszkalnych [campobusach].

*Kuchnia turystyczna na campingu
[camping nr 194 „Wiking” w Dziwnówku]*

4.5. Stanowiska do przyrządzania posiłków

Na campingu kategorii **** i kategorii *** należy urządzić przynajmniej 1 stanowisko do przyrządzania posiłków. Przyjmuje się normę 1 stanowiska dla co najmniej 100-150 osób. Urządzenie stanowiska jest nieobligatoryjne, ale cenione przez turystów. Stanowisko do przyrządzania posiłków powinno być wyposażone w zlewozmywaki z ciepłą i zimną wodą, kuchnię elektryczną lub gazową, czajnik elektryczny lub na gaz. Stanowisko to nie może znajdować się w odległości większej niż 150-200 m od stanowisk obozowania i powinno być dobrze oznakowane.

4.6. Stanowiska do zmywania naczyń

Załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „W sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie” określa, że na campingu powinno być stanowisko do zmywania naczyń.

Na campingu niezależnie od kategorii należy zorganizować przynajmniej 1 stanowisko do zmywania naczyń, w proporcji 1 stanowisko do zmywania naczyń na

100 osób. Stanowisko to winno być wyposażone w zlewozmywaki z ciepłą i zimną wodą. Stanowisko to nie może znajdować się wewnątrz pawilonu sanitarnego i musi być ulokowane w odległości nie większej niż 100-150 m od stanowisk obozowania. Najczęściej stanowiska te umieszcza się na ścianie zewnętrznej bloku sanitarnego.

*Stanowiska do zmywania naczyń na campingu
[camping nr 118 „Biały Dom” w Dziwnówku]*

4.7. Stanowiska spożywania posiłków

Załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „W sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie” określa, że na campingu kategorii **** i kategorii *** stanowisko to jest niezbędne. W kategorii ** dopuszcza się przynajmniej zadaszone stoły lub ławy na stanowiskach obozowania lub na sektorach obozowania.. W kategorii * stanowisko spożywania posiłków nie jest wymagane

4.8. Punkt pierwszej pomocy

Ważnym elementem na campingu, zwłaszcza pobytowym, jest organizacja tzw. punktu pierwszej pomocy.

Załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „W sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie” określa, że na campingu kategorii cztero- i trzygwiazdkowej punkt I pomocy jest konieczny. Najlepiej, jeśli punkt pierwszej pomocy będzie funkcjonował przez całą dobę, a obsługiwać go powinien tylko przeszkolony pracownik. Natomiast na campingach dwu- i jednogwiazdkowych wymagane jest wyposażenie recepcji przynajmniej w apteczkę.

Ważne jest, aby camping niezależnie od kategorii miał możliwość łączności z pogotowiem ratunkowym lub najbliższym lekarzem.

4.9. Sprzęt przeciwpożarowy i instrukcja bezpieczeństwa pożarowego

Załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „W sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie” określa, że każdy camping niezależnie od kategorii musi spełniać odpowiednie wymagania przeciwpożarowe oraz musi dysponować sprzętem i instrukcją bezpieczeństwa pożarowego.

4.10. Drogi i ścieżki dla pieszych

Do terenów komunikacji na campingu należą drogi jezdne, ścieżki piesze i miejsca parkowania pojazdów. Główna droga wewnętrzna ma zapewniać dojazd do wszystkich miejsc usługowych i - w odgałęzieniach - dojazd do pojedynczych stanowisk obozowania. Układ dróg powinien być najprostszym układem komunikacyjnym i umożliwiać bezkolizyjny dojazd do stanowisk obozowania. Wszelkie łuki powinny umożliwiać łatwość manewrów samochodów z przyczepami, także dużymi, lub samochodami mieszkalnymi [campobusami]. Poczynając od campingów kategorii dwugwiazdkowej, wymaga się utwardzonych ścieżek dla pieszych oraz wewnętrznych dróg głównych o nawierzchni utwardzonej.

Sieć ścieżek pieszych, wyodrębnionych z ruchu kołowego, powinna zapewniać funkcjonalne połączenie stanowisk obozowania z miejscami usługowymi oraz terenami sportu i rekreacji. Zaleca się, aby szerokość dróg głównych nie była mniejsza niż 6 m, zaś pozostałych dróg dojazdowych do stanowisk obozowania - nie mniejsza niż 4 m. Przy zbyt wąskich drogach należy urządzić ruch jednokierunkowy.

4.11. Urządzenia rekreacyjne i tereny do gier i zabaw

Urządzenia rekreacyjne i tereny do gier i zabaw muszą stanowić wyposażenie campingów kategorii od dwóch do czterech gwiazdek. Nie dotyczy to tylko campingów jednogwiazdkowych. Tereny rekreacji obejmują urządzenia rekreacji plenerowej, aktywnej i biernej - takie jak: sfery ciszy, boiska i tereny do gier - siatkówki, koszykówki, piłki nożnej itp., tereny gier i zabaw dla dzieci, tereny sportów wodnych.

Tereny rekreacji i sportu muszą znajdować się w odizolowaniu od stanowisk obozowania i muszą być bezpieczne.

Plac zabaw może zostać wyposażony tylko w piaskownicę, a może być też bardziej urozmaicony i zagospodarowany. Wszystkie zabawki i sprzęty przeznaczone do użytku przez dzieci muszą być atestowane.

*Plac zabaw z urządzeniami na campingu
[camping nr 194 „Wiking” w Dziwnówku]*

Urządzenia zamontowane na placu zabaw podlegają, co do zasady, unormowaniom dyrektywy w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (2001/95/WE). Publiczny plac zabaw jest bezpieczny, gdy spełnia wymogi normy PN-EN 1176:2009. Zgodnie z częścią 7. tej normy, która dotyczy instalowania, sprawdzania, konserwacji i eksploatacji wyposażenia placu zabaw: „Nowy plac zabaw powinien być poddany kontroli przez kompetentne osoby w celu oceny zgodności z przepisami odpowiedniej części PN-EN 1176”. Doradztwo w kwestii projektowania, stawiania i odbioru placów zabaw, a także zdobywania dla niego odpowiednich norm i atestów oferuje Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A. Z kolei na stronie internetowej www.cobrabid-bbc.com.pl znajduje się wykaz certyfikatów, jakie powinny posiadać poszczególne urządzenia przeznaczone do zabawy dla dzieci.

O rodzaju i zagospodarowaniu terenów rekreacji decyduje funkcja campingu. Na campingach o charakterze pobytowym zaleca się urządzenie różnorodnych form rekreacji (boiska, korty tenisowe, place zabaw dla dzieci, kąpieliska itp.). Urządzenie na campingu terenów do różnorodnych form rekreacji sprzyja dłuższemu wypoczynkowi turysty na danym campingu.

*Korty tenisowe na campingu
[camping nr 102 „Dębina” w Żywcu]*

4.12. Elementy dekoracyjne

Ważną rolę na campingu odgrywają elementy dekoracyjne [tzw. mała architektura i zieleń]. Od inwencji i pomysłowości właściciela campingu zależy wygląd campingu, który może mieć duży wpływ na frekwencję.

*Elementy dekoracyjne campingu
[camping nr 23 w Bąkowie]*

Wystrój wewnętrzny campingów jest różny. Charakteru wystroju nie określają parametry kategoryzacyjne. Wystrój campingu musi być wkomponowany w architekturę przestrzenną campingu i sprawiać estetyczne wrażenie.

*Elementy dekoracyjne campingu
[camping nr 215 w Katowicach]*

4.13. Oznakowanie zewnętrzne i wewnętrzne

Wszystkie cztery kategorie campingów muszą mieć oznakowanie wewnętrzne i zewnętrzne.

Oznakowanie campingu należy podzielić na dwa rodzaje: zewnętrzne i wewnętrzne.

Oznakowanie zewnętrzne:

1] na drodze głównej

Oznakowanie zewnętrzne wykonywane jest zazwyczaj przez Zarządy Dróg i Mostów przy drogach głównych i najczęściej znajduje się w pewnej odległości od campingu, aby ułatwić turystom dojazd na camping. Oznakowania tego dokonuje się za pomocą odpowiednich znaków informacyjnych D-30 i D-31:

Znak D-30

Obozowisko [kemping]

Znak D-31

*Obozowisko [kemping]
wyposażone w podłączenia
elektryczne do przyczep*

Nie wyklucza to jednak możliwości wykonania własnych znaków, które ułatwią turystom dojazd na camping, i umieszczenia ich przy drogach w porozumieniu z Zarządami Dróg i Mostów. Zazwyczaj postawienie takich znaków wiąże się z pewnymi kosztami, ale oznakowanie to sprzyja dojazdowi na camping.

Oznakowanie dojazdu na camping umieszczone przy drodze głównej w odległości 300 m od campingu

2] przy wjeździe na camping

Oznakowanie zewnętrzne wjazdu na camping należy do właściciela campingu i zależy od jego inwencji. Zaleca się, aby tablicę informującą o campingu umieszczać bezpośrednio przed wjazdem na camping.

Tablica powinna zawierać nazwę obiektu, ewentualny numer nadany przez Polską

Federację Campingu i Caravaningu i jej logo, jeśli camping jest członkiem tego stowarzyszenia, oraz nazwisko i imię właściciela campingu, kategorię i dokładny adres obiektu. Wzór tablicy informacyjnej proponowanej przez Polską Federację Campingu i Caravaningu znajduje się w załączniku nr 5.

Poniżej prezentujemy przykładowe tablice zewnętrzne, które znajdują się przy wjeździe na camping:

*Oznakowanie wjazdu na camping
[camping nr 21 „Morski” w Łebie]*

*Oznakowanie wjazdu na camping
[camping nr 7 „Kama” w Tattach]*

*Oznakowanie wjazdu na camping
[camping nr 240 w Pietrowicach]*

Oznakowanie wewnętrzne

Niezależnie od oznakowania zewnętrznego campingu bezpośrednio na campingu, najlepiej przy wjeździe na camping lub przy recepcji, należy umieścić na widocznym miejscu tablicę informacyjną zawierającą nazwę i adres obiektu, numer telefonu, numer faxu i adres poczty elektronicznej, jeżeli camping go posiada, a także kategorię obiektu. Ponadto te wszystkie campingi, które zrzeszone są w Polskiej Federacji Campingu i Caravaningu, na tablicy informacyjnej winny zamieścić logo PFCC i numer ewidencyjny campingu oraz piktogramy usług, zagospodarowania i wyposażenia i plan campingu. Tablica informacyjna może dodatkowo zawierać regulamin pobytu, cennik, plan sytuacyjny okolicy oraz ogłoszenia. Wzór takiej tablicy znajduje się w załączniku nr 6, a wzory piktogramów usług, zagospodarowania i wyposażenia campingu znajdują się w załączniku nr 4.

Poniżej prezentujemy przykładowe tablice wewnętrzne, które znajdują się na terenie campingu bezpośrednio przy wjeździe na camping lub przy recepcji:

*Tablica informacyjna na campingu
[camping nr 155 „Malta” w Poznaniu]*

*Tablica informacyjna na campingu
[camping nr 180 w Stegnie]*

Ponadto na całym terenie campingu dla wygody turystów powinny być rozmieszczone oznakowania informujące m.in. o wyposażeniu, zagospodarowaniu oraz o usługach, jakie świadczy camping turystom.

*Oznakowanie wewnętrzne
[camping nr 155 „Malta” w Poznaniu]*

4.14. Pojemniki na śmieci

Ważnym elementem dotyczącym zagospodarowania terenu jest rozmieszczenie pojemników na śmieci i dotyczy to wszystkich czterech kategorii campingów. Campingi muszą posiadać urządzenia do gromadzenia nieczystości stałych oraz płynnych zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 14 grudnia 1994 r. „W sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki” oraz w ustawie z dnia 13 września 1996 r. „O utrzymaniu porządku i czystości w gminach”. Urządzeń tych powinno być odpowiednio dużo, aby zapewnić czystość na terenie campingu. Odpady nieużytkowe należy gromadzić w oddzielnych zasobnikach typu komunalnego lub w specjalnych zbiornikach zamykanych, umieszczonych na obrzeżu terenu zagospodarowania w oddzielnym i ogrodzonym miejscu, najlepiej przy wjeździe lub przy wejściu na camping. Opróżnianie pojemników powinno występować z częstotliwością niedopuszczającą do gromadzenia się odpadów. Natomiast odpady użytkowe występujące przy kuchni lub punktach gastronomicznych powinny być przechowywane w oddzielnych pomieszczeniach w hermetycznych pojemnikach.

4.15. Pozostałe urządzenia

4.15.1. Urządzenia obligatoryjne

Zgodnie z załącznikiem nr 3 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „W sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie” campingi kategorii cztero- i trzygwiazdkowej powinny dodatkowo posiadać:

- stanowisko do prania - wyposażone w pralkę automatyczną,
- stanowisko do prasowania - składające się z niewielkiego pomieszczenia wyposażonego w żelazko i w deskę do prasowania,
- stanowisko do suszenia bielizny.

4.15.2. Urządzenia fakultatywne

Bardzo wiele campingów, zwłaszcza te położone w regionach atrakcyjnych turystycznie, poszerza zakres usług, aby w ten sposób powiększyć frekwencję. Najczęściej właściciele campingów organizują:

- stanowisko na ognisko lub grill,
- saunę,
- fitness kluby.

*Miejsce do grillowania
[camping nr 201 „Browarny” w Sandomierzu]*

5. Budowa obiektów na campingu

5.1. Recepcja

Zasadniczym budynkiem na campingu jest recepcja, która powinna być w odrębnym pomieszczeniu i w której pracownicy przyjmują turystów, ewidencjonując ich dane, wyznaczają miejsce postojowe i ewentualnie przyjmują w depozyt pieniądze, kosztowności lub przechowują bagaż, ponieważ przechowalnia bagażu, pieniędzy i rzeczy wartościowych gości powinna być na każdym campingu.

W trzy- i czterogwiazdkowych campingach personel na każdej zmianie powinien znać co najmniej jeden język obcy. Do obowiązków recepcjonistów należy także udzielanie informacji na temat usług, jakie oferuje camping i informacji o walorach

turystycznych i krajoznawczych regionu.

Usytuowanie budynku recepcji powinno umożliwiać wgląd recepcjonistów na wjazd i wyjazd, a także w miarę możliwości na cały teren campingu. Recepcja campingu powinna zatem znajdować się w niedalekiej odległości od wjazdu z widokiem na bramę wjazdową i cały camping.

Najczęściej recepcje na campingach znajdują się w wolnostojących pomieszczeniach. Zdarza się również, że mieszczą się w części budynków hotelowych znajdujących się na campingu. Często, szczególnie na małych campingach oraz na campingach w okresie tzw. rozruchu [pierwsze lata eksploatacji], recepcją może być przyczepa campingowa ustawiona niedaleko wjazdu na camping lub niewielka budka. Takie rozwiązanie znacznie obniża koszty eksploatacji.

*Recepcja na campingu - budka
[camping nr 120 „Kemping Sielanka nad Pilicą” w Warce]*

Na campingach funkcjonujących od wielu lat i cieszących się dużą frekwencją recepcje przypominają niejednokrotnie recepcje w dobrych hotelach.

Wielkość i zabudowa recepcji jest sprawą dowolną projektanta, niemniej zaleca się, aby czynności meldunkowe dokonywane były wewnątrz budynku, a nie na zewnątrz przy okienku.

Ważną rolę odgrywa organizacja w recepcji przechowalni bagażu, pieniędzy i rzeczy wartościowych gości. Dotyczy to wszystkich kategorii campingu.

*Recepcja w budynku hotelowym na campingu
[camping nr 202 „Pod Jabłoniemi” w Tarnowie]*

Wygląd recepcji, podobnie jak w hotelu, odgrywa istotną rolę w ocenie campingu przez turystę, bo jest to pierwsze miejsce kontaktu turysty z campingiem bezpośrednio po jego przyjeździe na camping.

*Widok wnętrza recepcji
[camping nr 155 „Malta” w Poznaniu]*

*Widok wnętrza recepcji
[camping nr 215 w Katowicach]*

*Widok recepcji
[camping nr 62 w Ełku]*

W zależności od położenia campingu budynki recepcji mogą stylizacją dopasować się do otoczenia. Podnosi to wygląd recepcji i sprawia mile wrażenie dla turysty.

*Widok recepcji
[camping nr 38 „Polana Sosny” w Niedzicy]*

5.2. Świetlica

Świetlica jest miejscem, gdzie turyści mogą przebywać w razie niepogody lub wieczorami np. oglądając telewizję, czytając prasę lub grając w bilard albo inne gry.

Wyposażenie świetlicy zależy od kategorii campingu. Zgodnie z minimalnymi wymogami określonymi w załączniku nr 3 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „W sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie” campingi kategorii trzy- i czterogwiazdkowej muszą posiadać świetlicę wyposażoną co najmniej w telewizor, radio i prasę, natomiast campingi dwugwiazdkowe mogą mieć zamiast świetlicy jedynie zadaszenie, a na campingach jednogwiazdkowych nie wymaga się w ogóle posiadania świetlicy.

*Świetlica na campingu
[camping nr 105 „Rodzinny” w Mielnie]*

Najczęściej jednak właściciele campingów w celu zapewnienia turystom odpowiedniego komfortu wypoczynku organizują świetlice i wyposażają je w urządzenia znacznie przekraczające minimalne wymagania stawiane campingom różnych kategorii [np. gry zręcznościowe i planszowe, komputery, biblioteki itp.]

5.3. Baza stała

5.3.1. Wymagania co do wyposażenia dla stałej bazy noclegowej na campingu

Ważnym elementem na campingu jest baza stała, ale jest to element fakultatywny.

Baza stała [hotele, domki turystyczne, pawilony, pokoje gościnne itp.] na campingu jest elementem uzupełniającym. Decyzja o jej budowie zależy wyłącznie od właściciela campingu i od jego planu biznesowego uwzględniającego celowość budowy tej bazy na campingu. Wielkość, kształt i rodzaj bazy stałej jest sprawą dowolną właściciela campingu i projektanta.

Aktualnie stała baza noclegowa na campingach stanowi 28% wszystkich miejsc noclegowych. Taką bazę stałą tworzą: domki turystyczne, pawilony lub inne obiekty stałe przystosowane do zamieszkania, które mogą być udostępniane turystom, zarówno indywidualnym, jak i grupom wycieczkowym, niedysponującym własnymi namiotami, przyczepami campingowymi czy samochodami mieszkalnymi [campobusami].

Wymagania co do wyposażenia bazy stałej określa wcześniej wspomniany załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „W sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie”.

Na campingach z dwoma i trzema gwiazdkami, posiadających domki składające się z więcej niż jednego pokoju, w każdym z pokoi nich mogą być zakwaterowane maksymalnie cztery osoby. W odniesieniu do campingów z jedną gwiazdką, ta największa dopuszczalna liczba osób w jednym pokoju wynosi osiem, a w campingach z czterema gwiazdkami liczba ta ograniczona jest zaledwie do dwóch osób.

Wysokość pokoju musi wynosić co najmniej 2,2 metra, natomiast powierzchnia pokoju przypadająca na 1 osobę w zależności od kategorii campingu wynosi:

- w kategorii **** - 5 m²
- w kategorii *** - 4 m²
- w kategorii ** - 3 m²
- w kategorii * - 2 m².

Jeżeli chodzi o wyposażenie w meble, to ważnym elementem dotyczącym wszystkich kategorii campingów jest wymiar łóżek wynoszący 90 x 200 cm. Zamiast krzesel dopuszcza się również inne meble do siedzenia, byle ich było po jednym na osobę i nie mniej niż dwa na pokój.

Zwiększono także wymagania dotyczące campingów z jedną gwiazdką w zakresie wyposażenia łóżek. Obecnie bowiem musi być zapewniona pościel na każde łóżko lub co najmniej zdejmowany pokrowiec na materac, nadający się do prania.

Minimalne wyposażenie pokoi stanowiących stałą bazę na campingu zawiera załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „W sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie”. Tekst załącznika nr 3 podany jest w załączeniu.

Warunki sanitarno-higieniczne w stałej bazie noclegowej począwszy od kategorii dwugwiazdkowej dotyczą jedynie umywalki z ciepłą i zimną wodą oraz półką na drobiazgi, natomiast w campingach z trzema i czterema gwiazdkami musi być już łazienka z WC i natryskiem z ciepłą i zimną wodą, a ściany i podłogi wyłożone płytkami ceramicznymi lub podobnym materiałem nienasiąkliwym.

Zagospodarowanie i wyposażenie bazy stałej [hotele, domki turystyczne, pawilony, pokoje gościnne itp.] powinno być również zgodne z ustawą „Prawo budowlane” i powinno odpowiadać przynajmniej minimalnym wymaganiom kategoryzacyjnym dla bazy stałej na campingu określonym w w/w załączniku 3 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „W sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie”.

Przykładowe rozwiązania bazy stałej na campingu:

*Baza stała na campingu
[camping nr 145 „Rafael” w Łebie]*

*Domki turystyczne na campingu
[camping nr 78 „Baltic” w Kołobrzegu]*

*Pensjonat na campingu
[camping nr 101 „Morski” w Ustce]*

*Motel na campingu
[camping nr 155 „Malta” w Poznaniu]*

*Pokoje gościnne na campingu
[camping nr 240 w Pietrowicach]*

*Wnętrze bungalowu na campingu
[camping nr 78 „Baltic” w Kołobrzegu]*

5.4. Pawilony sanitarne

Pawilony sanitarne są jednym z podstawowych urządzeń na campingu. W rozdziale 4.2 omówiono szczegółowo wyposażenie pawilonu sanitarnego w urządzenia higieniczno-sanitarne w zależności od kategorii campingu. Wyposażenie to reguluje Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „W sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie” wraz z załącznikiem nr 3.

Jak wspomniano w rozdziale 4.2, pawilon sanitarny powinien znajdować się w centralnym punkcie campingu, tak, aby odległość stanowisk obozowania od pawilonu nie przekraczała 200 m [przy kategorii campingów jedna i dwie gwiazdki], a w przypadku campingów trzy- i czterogwiazdkowych - 100 m. Jeżeli teren campingu jest rozległy, to powinno być na tym terenie kilka pawilonów sanitarnych z zachowaniem w/w odległości stanowisk obozowania od pawilonów sanitarnych.

Wielkość i rodzaj pawilonu sanitarnego jest sprawą dowolną właściciela campingu. Okna w pawilonach sanitarnych powinny mieć wywietrzniki w górnej części, co umożliwi stałą wymianę powietrza w pomieszczeniach. Ich konstrukcja powinna umożliwić wmontowanie ram z siatkami ochronnymi przed owadami oraz obsadzanie okiennic zabezpieczających pomieszczenie.

W pomieszczeniach narażonych na zawilgocenie należy stosować na ściany materiały łatwo zmywalne, w celu zabezpieczenia ścian przed działaniem wody, co najmniej do wysokości 1,5 m od poziomu, a w natryskach co najmniej do wysokości 2 m. Podłogi w pawilonie sanitarnym powinny być szczelnie pokryte jednolitą terakotą, łatwo zmywalne, nieprześląkliwe, a w nich powinny znajdować się kratki ściekowe i odpowiednie spadki. W obiektach zamkniętych należy przewidzieć wentylację grawitacyjną.

Pomieszczenia sanitarne powinny mieć zapewnioną wentylację bezpośrednią. Zaleca się, aby konstrukcja obiektów budowlanych była lekka, wytrzymała i łatwa w montażu.

Dopuszcza się stosowanie prefabrykatów. Materiały budowlane muszą charakteryzować się trwałością, dźwiękochłonnością, termoizolacyjnością, odpornością na wilgoć i łatwością konserwacji.

Przykładowe rozwiązania pawilonów sanitarnych na polskich campingach:

*Pawilon sanitarny na campingu
[camping nr 194 „Wiking” w Dziwnówku]*

*Pawilon sanitarny na campingu
[camping nr 21 „Morski” w Łebie]*

*Pawilon sanitarny na campingu
[camping nr 118 „Biały Dom” w Dziwnówku]*

*Pawilon sanitarny na campingu
[camping nr 120 „Kemping Sielanka nad Pilicą” w Warce]*

Budowę pawilonu sanitarnego powinien cechować prosty montaż. Wysokość wszystkich pomieszczeń w obiektach kubaturowych ustala się na przynajmniej 2,4 m w świetle konstrukcji. Standard robót wykończeniowych należy stosować zgodnie z normami obowiązującymi w budownictwie ogólnym z uwzględnieniem masowego i intensywnego użytkowania obiektów, urządzeń i sprzętu.

6. Pozostałe

6.1. Parking przy recepcji

Przed recepcją campingu powinien znajdować się parking niezbędny do zatrzymania pojazdów na czas przyjmowania gości.

Parking przy recepcji powinien mieć minimalną powierzchnię zależną od kategorii danego campingu.

Dla campingów czterogwiazdkowych powierzchnia parkingu winna wynosić 150 m², dla trzygwiazdkowych 120 m², dla dwugwiazdkowych 80 m², a dla jednogwiazdkowych 50 m². Parking ten nie obejmuje stałych miejsc postojowych, a jedynie miejsca na czas przyjmowania gości.

6.2. Dodatkowe wymagania uwzględniające potrzeby osób niepełnosprawnych

Przy budowie na campingu obiektów kubaturowych [recepcji, pawilonu sanitarnego, kuchni turystycznej i świetlicy] należy uwzględnić możliwość korzystania z nich przez osoby niepełnosprawne. Zaleca się zatem wykonanie podjazdów, osobnej kabiny w sanitariatach [może być wspólna z natryskiem] oraz osobnego stanowiska do przyrządzania posiłków. Budowę w/w urządzeń należy wykonać zgodnie z normami prawa budowlanego, zwracając uwagę na konieczność dostosowania urządzeń i wjazdu do

pomieszczeń dla osób na wózkach inwalidzkich [szerokość wjazdu, wysokość urządzeń, usytuowanie WC, umywalek itp.].

*Toaleta dla osób niepełnosprawnych na campingu
[camping nr 197 „Nogat” w Malborku]*

Załącznik nr 8 do Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. określa minimalne wymagania w zakresie dostosowania obiektów hotelarskich do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Obiekty hotelarskie powinny spełniać wymagania dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych w zakresie określonym dla budynków zamieszkania zbiorowego zawarte w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. „W sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie” (Dz. U. Nr 75, poz. 690, z 2003 r. Nr 33, poz. 270 oraz z 2004 r. Nr 109, poz. 1156 z późn. zmianami), zwane dalej „warunkami technicznymi”, a także następujące wymagania:

1. Należy zapewnić co najmniej 2 stanowiska obozowania dla osób niepełnosprawnych położone w najbliższej odległości od urządzeń ogólnodostępnych.
2. Parking przy recepcji powinien posiadać stanowisko postojowe dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.
3. Stanowiska obozowania dla osób niepełnosprawnych powinny dysponować dojazdem dla samochodów.
4. Ciągi komunikacyjne powinny zostać utwardzone, posiadać szerokość co najmniej 180 cm i umożliwiać dostęp ze stanowisk dla osób niepełnosprawnych do wszystkich urządzeń ogólnodostępnych.
5. Co najmniej jeden ustęp powinien być dostępny dla osoby na wózku.

Obiekty nowe lub przebudowane, dla których pozwolenie na budowę zostało wydane po dniu 1 kwietnia 1995 r., powinny spełniać wymagania dostosowania do potrzeb osób

niepełnosprawnych w zakresie określonym dla budynków zamieszkania zbiorowego w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. „W sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowania” [Dz. U. z 2002 r. Nr 75, poz. 690 z późn. zmianami], zwane dalej „warunkami technicznymi”, a także następujące wymagania dodatkowe: elementy wyposażenia obiektu, oddane do dyspozycji gości, takie jak telefony, urządzenia komunikacji wewnętrznej, przyciski i wyłączniki powinny być umieszczone na wysokości 90-110 cm, co umożliwi swobodne korzystanie osobie poruszającej się na wózku.

Przynajmniej jedno stanowisko recepcyjne powinno dysponować ladą o wysokości nieprzekraczającej 90 cm i podjazdem lub powinno być wydzielone osobne stanowisko obsługi osób poruszających się na wózkach. W salach gastronomicznych i wielofunkcyjnych należy wyznaczyć miejsca umożliwiające korzystanie z nich również osobom na wózkach, w urządzeniach higieniczno-sanitarnych powinny być zamontowane poręcze i uchwyty .

Obiekty istniejące, dla których pozwolenie na budowę zostało wydane przed 1 kwietnia 1995 r., powinny spełniać następujące wymagania w zakresie dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych:

- przynajmniej jedno dojście musi mieć szerokość 150-180 cm i nachylenie poprzeczne wynosić musi 2%. Dojście to nie może mieć schodów. Dojście piesze powinno odróżniać się fakturą od dróg jezdnych,
- dojścia powinny być wolne od reklam, stojaków i innych przeszkód utrudniających poruszanie się osób na wózkach i niewidomych, przynajmniej jedno miejsce postojowe powinno spełniać wymagania co do szerokości określone warunkami technicznymi, przy uwzględnieniu pasa dojazdowego dla wózków.

Ciągi komunikacyjne powinny być pozbawione progów i przeszkód wyższych niż 20 cm. Pozostałe wymagania takie same jak dla budynków nowych lub przebudowanych.

7. Usługi

7.1. Usługi gastronomiczne

Świadczenie usług turystycznych nieodłącznie wiąże się z działalnością tzw. gastronomii otwartej, czyli mającej ogólnodostępny charakter. Obowiązek występowania zakładów gastronomicznych dotyczy tylko campingów czterogwiazdkowych, jednak w interesie prowadzącego camping jest posiadanie takiego zakładu na swoim terenie, o ile nie znajduje się on w bezpośrednim sąsiedztwie campingu.

Zakłady gastronomiczne to: restauracje, bary, bufety, jadłodajnie, kawiarnie,

oraz tzw. punkty małej gastronomii. Z reguły są one nastawione na świadczenie usług gastronomicznych zarówno turystom indywidualnym, jak i grupom wycieczkowym, często przyjmują również turystów i gości z zewnątrz.

Pojęcie usług gastronomicznych bywa różnie definiowane. Usługę gastronomiczną stanowi zespół czynności: produkcyjnych, mających na celu uzdatnienie produktów spożywczych do konsumpcji, oraz handlowych, polegających na sprzedaży produktów kulinarnych, przy zapewnieniu warunków konsumpcji na miejscu. W definicji tej kładzie się nacisk na kompleksowość funkcji zakładów gastronomicznych, a za novum należy uznać wymaganie zapewnienia warunków konsumpcji na miejscu.

*Restauracja na campingu
[camping nr 194 „Wiking” w Dziwnówku]*

Zakłady gastronomiczne muszą spełniać określone wymagania sanitarne. Niedopełnienie obowiązku zapewnienia należytego stanu sanitarnego i higieny w produkcji i sprzedaży środków spożywczych stanowi wykroczenie z art. 110-113 Kodeksu wykroczeń.

Umowa o usługi gastronomiczne jest umową nienazwaną. Ze względu na jej mieszany charakter, w którym wyraźnie dominują kwestie związane z zamówieniem przez klienta określonych dań i napojów, do tej umowy znajdują zastosowanie przede wszystkim przepisy kodeksu cywilnego o umowie sprzedaży oraz ustawy z 27 lipca 2002 r. „O szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego”.

Należy również przypomnieć, że począwszy od campingów dwugwiazdkowych, na terenie campingu muszą być przygotowane stanowiska do spożywania posiłków [przynajmniej zadaszone ławy lub stoły na stanowiskach lub sektorach obozowania], a jeżeli chodzi o stanowiska do zmywania naczyń, muszą one być we wszystkich czterech kategoriach campingowych. W trzy- i czterogwiazdkowych campingach muszą być ponadto: sklepik spożywczy i z artykułami higieniczno-sanitarnymi; warunek ten nie

obowiązuje, jeśli takiego rodzaju sklep znajduje się bliżej niż 500 metrów od danego campingu.

7.2. Inne usługi

Świadczenie usług turystycznych nieodłącznie wiąże się z podniesieniem oferty wypoczynkowej poprzez przygotowanie dla turystów całej gamy usług, które uatrakcyjniają ofertę campingu i pozwolą turystom dłużej pozostać na campingu.

Rodzaj usług zależy od lokalizacji campingu. Campingi położone nad akwenami przygotowują dla gości usługi związane z uprawianiem turystyki wodnej takie jak: wypożyczalnia sprzętu wodnego [kajaki, łódki, rowery wodne], szkoła surfingu itp.

*Przystań na żaglówki na campingu
[camping nr 55 „Echo” w Rydzewie]*

Inne campingi proponują wypożyczalnię rowerów i sprzętu turystycznego, korzystanie z sauny, fitness klubu, SPA czy basenu kąpielowego. Wiele campingów oferuje turystom możliwość przechowania przez zimę przyczep na campingach, co znajduje uznanie u turystów.

*Basen kąpielowy na campingu
[camping nr 215 w Katowicach]*

8. Kategoryzacja

Po zakończeniu budowy campingu - jeszcze przed przystąpieniem do jego eksploatacji - właściciel jest zobowiązany do uzyskania zaszeregowania obiektu do odpowiedniego rodzaju i kategorii. Zgodnie z art. 35 ustawy „O usługach turystycznych” [Dz. U. z 2004 r. nr 223, poz. 2268 z późn. zmianami] camping może świadczyć usługi hotelarskie [przyjmować gości], jeśli spełnia wymagania co do wielkości obiektu, jego wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług, ustalone dla rodzaju i kategorii, do których obiekt został zaszeregowany, wymagania sanitarne, przeciwpożarowe oraz inne określone odrębnymi przepisami.

Na podstawie art. 38.1 w/w ustawy, zaszeregowania campingu do odpowiedniej kategorii dokonuje, kategorię ustala oraz ewidencję campingów prowadzi marszałek właściwy ze względu na miejsce położenia campingu.

Zgodnie § 5 Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2006 r. „W sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie” [Dz. Ustaw z 2006 r. nr 22 poz. 169 z późn. zmianami] , aby uzyskać zaszeregowanie obiektu do odpowiedniej kategorii, właściciel campingu powinien wystąpić do właściwego terytorialnie Urzędu Marszałkowskiego wypełniając wniosek zawierający:

- 1) nazwę i siedzibę lub nazwisko i imię oraz adres przedsiębiorcy świadczącego usługi hotelarskie w obiekcie objętym wnioskiem;
- 2] Numer Identyfikacji Podatkowej [NIP] przedsiębiorcy oraz numer wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego [KRS] albo numer wpisu do ewidencji działalności gospodarczej - o ile taki posiada;
- 3) nazwę obiektu, jeżeli usługi będą świadczone z użyciem nazwy własnej obiektu;
- 4) określenie położenia obiektu, wraz z podaniem jego adresu, numeru telefonu, a także - o ile obiekt posiada - numeru faksu, adresu poczty elektronicznej oraz adresu strony internetowej;
- 5) liczbę miejsc noclegowych, liczbę jednostek mieszkalnych oraz ich strukturę;
- 6) opis obiektu potwierdzający stopień spełnienia przez ten obiekt wymagań dla rodzaju i kategorii, o które występuje wnioskodawca, w tym o zakresie usług gastronomicznych;
- 7) wskazanie osoby upoważnionej do reprezentowania wnioskodawcy w postępowaniu o ustalenie rodzaju i nadanie kategorii;
- 8) wskazanie zaszeregowania do określonego rodzaju i kategorii, o które występuje wnioskodawca.

Do wniosku należy załączyć:

- 1) dokumenty potwierdzające spełnienie wymagań budowlanych, przeciwpożarowych i sanitarnych, o których mowa w § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia;
- 2) dowód wniesienia opłaty przez przedsiębiorcę za dokonanie oceny spełniania przez obiekt hotelarski wymagań, o których mowa w § 2 ust. 1, 2 i 4, w § 3 oraz w § 4 ust. 1.

Przed wydaniem decyzji o:

- 1) zaszeregowaniu do rodzaju oraz nadaniu kategorii;
 - 2) zmianie zaszeregowania do rodzaju oraz nadanej kategorii;
 - 3) potwierdzeniu zaszeregowania do rodzaju oraz nadanej kategorii
- obiekt hotelarski podlega ocenie co do spełnienia wymagań, o których mowa w § 2 ust. 1, 2 i 4, w § 3 oraz w § 4 ust. 1.

W przypadku niezastosowania się do wyżej wymienionych procedur dotyczących kategoryzacji campingu obiekt nie będzie mógł używać nazwy „camping” lub „kemping”.

Dopiero po otrzymaniu decyzji kategoryzacyjnej, zgodnie z aktualnie obowiązującym nazewnictwem dozwolone jest używanie zamiennie nazwy „camping” lub „kemping”.

W przypadku używania nazwy „camping” lub „kemping” bez kategoryzacji właścicielowi obiektu grozi kara wymieniona w Kodeksie Wykroczeń.

Artykuł 60¹ Kodeksu Wykroczeń stanowi:

- § 1. Kto wykonuje działalność gospodarczą bez wymaganego zgłoszenia do ewidencji działalności gospodarczej, wpisu do rejestru działalności regulowanej lub bez wymaganej koncesji albo zezwolenia, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny.
- § 2. Tej samej karze podlega, kto nie dopełnia obowiązku zgłaszania do ewidencji działalności gospodarczej zmian danych objętych wpisem.

9. Regulacje prawne

Aktualnie obowiązujące regulacje prawne przydatne przy budowie campingów

1. Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. „O swobodzie działalności gospodarczej”
[Dz. Ustaw z 2010 r. nr 220 poz.1447 z późn. zmianami]
2. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. „O usługach turystycznych”
[Dz. U. z 2004 r. nr 223, poz. 2268 z późn. zmianami]⁶:

⁶ Zmiany w ustawie: Dz. U. z 2005 r. nr 273, poz. 2703, Dz. U. z 2006 r. nr 175, poz. 462, Dz. U. z 2008 r. nr 220, poz. 1600, Dz. U. z 2010 r. nr 180 poz. 1112, Dz. U. z 2011 r. nr 80, poz. 432, nr 106 poz. 672, nr 171 poz. 1016]

3. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. „Prawo budowlane”
[Dz. Ustaw z 2010 r. nr 243 poz. 1623 z późn. zmianami]
4. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. „O planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym”
[Dz. Ustaw nr 80 poz. 717 z późn. zmianami]
5. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. „Prawo ochrony środowiska”
[Dz. Ustaw z 2008 r. nr 25 poz. 150 z późn. zmianami]
6. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. „W sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie”
[Dz. Ustaw z 2006 r. nr 22 poz. 169 z późn. zmianami, Dz. Ustaw z 2011 r. nr 259 poz. 1553]

10. Załączniki

1. Wymagania co do wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług dla kempingów [campingów] i pól biwakowych

[Załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r.:]⁷

l.p.	wymagania	kategoria			
		****	***	**	*

I. Zabezpieczenie terenu

1.	Ogrodzenie terenu	■	■	■	■
2.	Oświetlenie terenu	■	■	■	■
3.	Całodobowy nadzór	■	■	■	■
4.	Sprzęt przeciwpożarowy	■	■	■	■
5.	Punkt pierwszej pomocy czynny całą dobę, w tym przeszkolony pracownik, apteczka i łączność z pogotowiem ratunkowym	■	■	■ ¹	■ ¹

II. Zagospodarowanie terenu

6.	Bezkolizyjny dojazd	■	■	■	■
7.	Wewnętrzne drogi główne o nawierzchni utwardzonej	■	■	■	
8.	Ścieżki pieszkie o nawierzchni utwardzonej	■	■	■	
9.	Stanowiska obozowania na terenie płaskim i trawiastym	■	■	■	
10.	Teren stanowisk obozowania wydzielony	■	■	■	
11.	Zadrzewienie	■	■		
12.	Zasilanie w energię elektryczną	■	■	■	■
13.	Parking przy recepcji-powierzchnia w m ² ²	150	120	80	50
14.	Urządzenia rekreacyjne i tereny do gier i zabaw	■	■	■	■
15.	Wewnętrzne oznakowanie	■	■	■	■
16.	Pojemnik na śmieci	■	■	■	■

⁷ W tabeli podano minimalne wymagania tylko dla campingów.

l.p.	wymagania	kategoria			
		****	***	**	*

III. Recepcja

17.	Recepcja w odrębnym pomieszczeniu	■	■	■	■
18.	Przechowalnia bagażu, pieniędzy i rzeczy wartościowych gości	■	■	■	■

IV. Świetlica

19.	Świetlica	■ ³	■ ³	■ ⁴	■
-----	-----------	----------------	----------------	----------------	---

V. Stanowiska obozowania

20.	Minimalna powierzchnia 1 stanowiska w m ²	70	60	50	40
21.	Podłącza elektryczne (% ogólnej liczby stanowisk)	70	50	30	
22.	Ponumerowane stanowiska obozowania	■			
23.	Wydzielone stanowiska lub grupy stanowisk	■	■		
24.	Zieleń odgradzająca stanowiska lub grupy stanowisk	■	■		

VI. Urządzenia higieniczno-sanitarne

26	Urządzenia zlokalizowane do 100 m od stanowisk obozowania	■	■	■	■
27.	Stanowisko do zlewu ustępów caravaningowych	■	■		
28	Umywalnie osobne dla kobiet i mężczyzn	■	■	■	■
	- liczba użytkowników na 1 umywalkę	20	20	20	33
	- liczba użytkowników na 1 natrysk	50	50	50	100
	29. Ustępy osobne dla kobiet i mężczyzn	■	■	■	■
	- liczba użytkowników na 1 ustęp dla kobiet	20	20	20	33
	- liczba użytkowników na 1 ustęp dla mężczyzn	25	25	33	50
	- liczba użytkowników na 1 pisuar	50	50	100	100
30.	Urządzenia do prania	■	■		
31.	Urządzenia do prasowania	■	■		
32.	Pomieszczenie do suszenia bielizny	■	■		
33	Wyposażenie szczegółowe				
	1) ściany WC i natrysków wyłożone glazurą	■	■		
	2) podłogi WC i natrysków wyłożone terakotą	■	■		
	3) urządzenia jednakowe i jednorodne	■	■		
	4) wieszaki na ręczniki i bieliznę	■	■	■	■
	5) lustra na umywalkami i półki	■	■	■ ⁵	■ ⁵
6) gniazda elektryczne 220V	■	■ ⁵	■ ⁵	■ ⁵	

VII. Usługi gastronomiczne

34.	Stanowiska spożywania posiłków	■	■	■ ⁶	
35.	Stanowiska do zmywania naczyń	■	■	■	■
36.	Zakład gastronomiczny	■			
37.	Sklepik spożywczy i z artykułami higieniczno-sanitarnymi; nie obowiązuje jeżeli sklep znajduje się bliżej niż 500 m	■	■		

VIII. Zaopatrzenie w wodę

38.	Punkty poboru wody do picia i dla celów gospodarczych na stanowiskach lub grupach stanowisk obozowania	■	■	■	■
39.	Punkty poboru wody do picia na terenie	■	■	■	■
40.	Ciepła woda bieżąca	■ ⁷	■ ⁸	■ ⁹	

Objaśnienia znaków i odnośników:

- wymaganie obowiązuje
- * camping kategorii jedna gwiazdka
- ** camping kategorii dwie gwiazdki
- *** camping kategorii trzy gwiazdki
- **** camping kategorii cztery gwiazdki
- 1 Co najmniej apteczka.
- 2 Parking nie obejmuje stałych miejsc postojowych, a jedynie miejsce na czas przyjmowania gości.
- 3 Wyposażona w telewizor i prasę.
- 4 Udostępnione zadaszone pomieszczenie.
- 5 Co najmniej 1 na dwa stanowiska.
- 6 Przynajmniej zadaszone stoły lub ławy na stanowiskach obozowania.
- 7 Całą dobę.
- 8 Co najmniej trzy razy dziennie, o ustalonych godzinach.
- 9 Co najmniej dwa razy dziennie.

2. Wymagania co do wyposażenia dla stałej bazy noclegowej na kempingach [campingach]

[Załącznik nr 3 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r.:]

l.p.	wymagania	kategoria			
		****	***	**	*

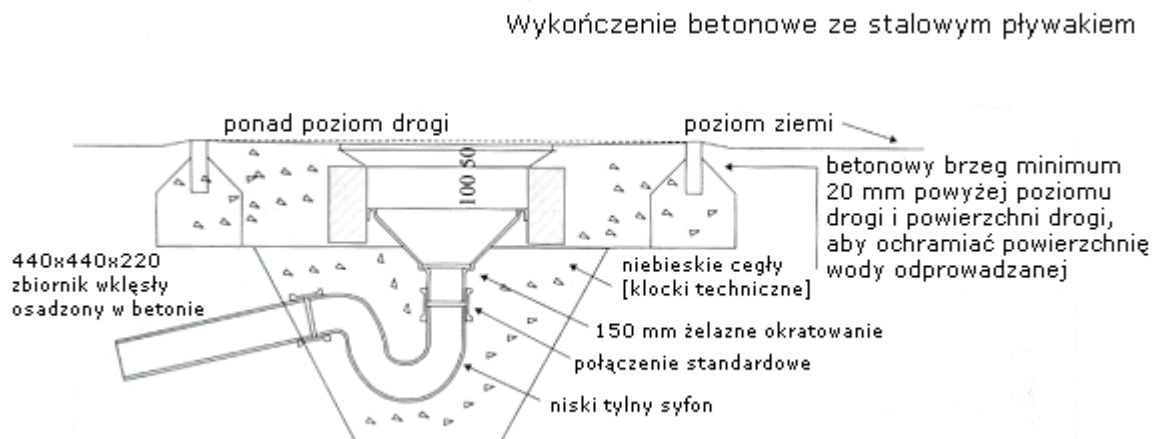
Wyposażenie pokoju lub domku składającego się z więcej niż jednego pokoju

1.	Dopuszczalna liczba osób w każdym pokoju ¹	2	4	4	8
2.	Wysokość pokoju co najmniej 2,2 m	■	■	■	■
3.	Powierzchnia pokoju na 1 osobę w metrach kwadratowych	5	4	3	2
4.	Łóżka o wymiarach min. 90x200 cm	■	■	■	■
5.	Oświetlenie górne	■	■	■	■
6.	Oświetlenie przy łóżku	■	■		
7.	Pościel na każde łóżko	■	■	■	■ ²
8.	Dywan lub wykładzina	■	■	■	
9.	Szafa	■	■	■ ³	■ ³
10.	Stół	■	■	■	
11.	Krzeseła lub inne meble do siedzenia, jedno na osobę, lecz nie mniej niż dwa na pokój	■	■	■	■
12.	Lustro	■			
13.	Radio i telewizor	■			
15.	Łazienka z WC i natryskiem z ciepłą i zimną wodą	■	■		
16.	Umywalka z ciepłą i zimną wodą oraz półka	■	■	■	
17.	Ściany i podłogi w łazience wyłożone płytkami ceramicznymi lub podobnym materiałem nie nasiąkliwym	■	■		

Objaśnienia znaków i odnośników:

- wymaganie obowiązuje
 - * camping kategorii jedna gwiazdka
 - ** camping kategorii dwie gwiazdki
 - *** camping kategorii trzy gwiazdki
 - **** camping kategorii cztery gwiazdki
- 1 W przypadku domku wielopokojowego w każdym pokoju.
 - 2 W przypadku braku pościeli - zdejmowany pokrowiec na materac, nadający się do prania.
 - 3 Dopuszcza się wieszaki.

3. Stanowisko do zlewu ustępów carawaningowych [WC chemiczne]

4. Wzory piktogramów usług, zagospodarowania i wyposażenia campingu

camping słabo zadrzewiony

camping zadrzewiony

camping mocno zadrzewiony

camping ogrodzony

camping strzeżony

zabezpieczenie przeciwpożarowe

punkt I pomocy lub apteczka

stanowiska namiotowe

- stanowiska carawaningowe
- stanowiska motocarawaningowe
- baza stała na campingu
- recepcja na campingu
- parking przy recepcji
- depozyt
- świetlica
- telewizja satelitarna
- dostęp do Internetu
- wi-fi
- umywalnie
- natryski
- WC
- stanowisko do zlewu ustępów carawaningowych [WC chemiczne]
- osobna toaleta dla osób niepełnosprawnych
- urządzenia przystosowane dla osób niepełnosprawnych
- stanowisko do prania z pralką automatyczną
- stanowisko przyrządzania posiłków lub kuchnia turystyczna
- stanowisko zmywania naczyń
- stanowisko do suszenia odzieży
- stanowisko do prasowania z żelazkiem
- lodówka dostępna dla turystów
- sklep spożywczy

- restauracja
- bar
- kawiarnia
- boiska do gier
- kort tenisowy
- stół do tenisa stołowego
- bilard
- kręgielnia
- fitness klub
- solarium
- miejsce do grillowania
- miejsce na ognisko
- plac zabaw dla dzieci z urządzeniami
- dopuszczalny pobyt zwierząt
- plaża na campingu
- kąpielisko na campingu
- basen pływacki na campingu
- możliwość uprawiania sportów wodnych
- szkoła windsurfingu na campingu
- wędkarstwo
- jazda konna
- przechowywanie przyczep campingowych i campobusów po sezonie
- wypożyczalnia sprzętu turystycznego

wypożyczalnia sprzętu wodnego

wypożyczalnia rowerów

możliwość zapłaty kartą kredytową

5. Wzór tablicy zewnętrznej campingu

6. Wzór tablicy informacyjnej umieszczonej wewnątrz campingu

7. Przykładowy regulamin campingu

REGULAMIN CAMPINGU

§ 1.

1. Doba na campingu rozpoczyna się o godz. i trwa do godz. dnia następnego.
2. Cisza nocna obowiązuje od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰ następnego dnia.
3. Osoby niezameldowane na campingu mogą przebywać na jego terenie od godz. 8⁰⁰ do godz. 22⁰⁰ po uprzednim zgłoszeniu tego faktu w recepcji campingu.
4. Camping może odmówić przyjęcia gościa, który podczas poprzedniego pobytu rażąco naruszył regulamin campingu wyrządzając szkodę w mieniu campingu, gości lub szkodę na osobie gościa, pracownika campingu lub innych osób przebywających na campingu albo też w inny sposób zakłócił spokojny pobyt gości lub funkcjonowanie obiektu.

§ 2.

1. Camping gwarantuje turystom korzystanie z urządzeń o standardzie zgodnym z posiadaną kategorią. W przypadku zastrzeżeń dotyczących jakości usług, turysta jest proszony o jak najszybsze zgłaszanie ich w recepcji.
2. Camping zapewnia :
 - a. warunki pełnego i nieskrępowanego wypoczynku gościa,
 - b. bezpieczeństwo pobytu, w tym bezpieczeństwo zachowania tajemnicy informacji o turyście,
 - c. profesjonalną i uprzejmą obsługę w zakresie świadczonych usług,
 - d. usługę sprawną pod względem technicznym: w przypadku wystąpienia usterek, które nie mogą być usunięte, camping dołoży starań, aby w miarę posiadanych możliwości zmienić pokój lub w inny sposób złagodzić niedogodności.

§ 3.

1. Turysta ponosi odpowiedzialność materialną za wszelkiego rodzaju uszkodzenia lub zniszczenia przedmiotów wyposażenia i urządzeń technicznych campingu powstałe z jego winy oraz winy odwiedzających go osób.
2. Ze względu na bezpieczeństwo przeciwpożarowe zabronione jest używanie w pokojach campingu żelazek elektrycznych i innych podobnych urządzeń niestanowiących wyposażenia pokoju.

§ 4.

1. Camping ponosi odpowiedzialność za utratę lub uszkodzenie rzeczy wniesionych przez osoby korzystające z jego usług w zakresie określonym przepisami art. 846-849 Kodeksu Cywilnego, o ile strony nie postanowiły inaczej.
2. Turysta powinien zawiadomić recepcję campingu o wystąpieniu szkody niezwłocznie po jej stwierdzeniu.
3. Camping zapewnia bezpieczne przechowywanie zdeponowanych rzeczy wartościowych.
4. Camping nie ponosi odpowiedzialności za rzeczy wartościowe, których nie oddano do depozytu, pozostawione w przyczepach campingowych, campobusach, namiotach i pokojach.

§ 5.

Na campingu mogą przebywać zwierzęta domowe, przy czym opiekun powinien posiadać aktualne świadectwo szczepień ochronnych, a w przypadku psów - kaganiec i smycz.

Życzymy miłego pobytu